

Uchwała nr 119
Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 22 lipca 2025 r.

w sprawie kryteriów wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji I 10.7.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwala, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje kryteria wyboru operacji zaproponowanych dla interwencji I 10.7.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem, Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, określone w załączniku do uchwały.

§ 2.

1. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 przyjmuje do wiadomości, że kryteria wyboru operacji, o których mowa w § 1, stanowią część projektów wytycznych Instytucji Zarządzającej, która zostanie poddana opiniowaniu.
2. Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do dokonania zmian kryteriów wyboru operacji dla interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, o których mowa w § 1, wynikających z przebiegu opiniowania wytycznych Instytucji Zarządzającej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Stefan Krajewski
Przewodniczący
Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny
dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Kryteria wyboru operacji dla interwencji I 10.7.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem

Kryteria dla obszaru A:

Kryterium 1: Forma działalności – zorganizowane formy współpracy rolników

Zorganizowane formy współpracy rolników wykonujące działalność gospodarczą:

- organizacje producentów i ich zrzeszenia – 7 punktów,
- spółdzielnie, w tym spółdzielnie rolników – 5 punktów,
- pozostałe formy – 3 punkty, tj.:
 - grupy producentów rolnych i ich związki,
 - organizacje międzybranżowe.

Kryterium 2: „Od pola do stołu”

Operacja przyczynia się do realizacji celów Strategii „Od pola do stołu” – obejmujących zrównoważone metody przetwarzania, znakowania, etykietowania, gospodarki obiegu zamkniętego, ograniczanie strat i marnowania żywności, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów certyfikowanych w ramach systemu integrowanej produkcji roślin, uczestnictwo w systemach jakości żywności – z wyłączeniem produktów rolnych objętych systemem rolnictwa ekologicznego – 5 punktów.

Kryterium 3: Ochrona środowiska

Operacja zawiera co najmniej 20% kwalifikowalnych kosztów inwestycyjnych dotyczących ochrony środowiska – 4 punkty.

Kryterium 4: Innowacyjność

Operacja zawiera co najmniej 50% kwalifikowalnych kosztów inwestycyjnych dotyczących inwestycji o charakterze innowacyjnym – 3 punkty.

Kryterium 5: Bezrobocie

Operacja realizowana w gminach należących do powiatów, w których bezrobocie w miesiącu poprzedzającym miesiąc podania do publicznej wiadomości ogłoszenia o naborze wniosków o przyznanie pomocy, było:

- a) najwyższe w kraju – 3 punkty,
- b) niższe niż bezrobocie, o którym mowa w lit. a – liczba punktów z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, która jest proporcjonalnie mniejsza od liczby punktów określonej w lit. a, zgodnie z wartością bezrobocia.

Kryterium 6: Obszar wiejski

Operacja realizowana na obszarach wiejskich – 4 punkty.

Kryterium 7: Nowi beneficjenci

Operacja realizowana przez podmioty, które nie były ostatecznymi odbiorcami wsparcia w ramach części nr 1 lub 2 inwestycji A1.4.1 KPO „Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu” – 5 punktów.

Minimalna liczba punktów

W pierwszej kolejności pomoc przysługuje wnioskodawcom, którzy uzyskali największą liczbę punktów, przy czym pomoc nie może zostać przyznana, jeżeli wnioskodawca uzyskał mniej niż 5 punktów.

Kryteria rozstrzygające

Pośród wnioskodawców, którzy uzyskali taką samą liczbę punktów w obszarze A, pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja z niższą wnioskowaną kwotą pomocy.

Uzasadnienie:

Należy pokreślić, iż kryteria określone w uchwale wynikają bezpośrednio z zapisów PS WPR 2023–2027 przyjętego decyzją Komisji Europejskiej w dniu 31.08.2022 r. określonych dla interwencji I 10.7.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem oraz przyjętych Wytycznych szczegółowych MRiRW dla tej interwencji.

Na podstawie art. 79 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowania wsparcia zgodnie z celem interwencji.

Kryterium: Forma działalności – zorganizowane formy współpracy rolników

Podobnie jak w poprzednim okresie programowania, przedmiotowe kryterium zostało określone celem kontynuowania strategii mającej na celu integrację rolników w ramach zorganizowanych form współpracy. Przyznanie preferencji dla operacji realizowanych przez zorganizowane formy współpracy rolników prowadzących działalność jako: grupy producentów rolnych i ich związki, spółdzielnie, spółdzielnie rolników, uznane organizacje producentów i ich zrzeszenia, organizacje międzybranżowe, jest związane z głównym celem, w który wpisuje się interwencja tj. poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości.

Wyniki analizy SWOT dla Celu 3 PS WPR dotyczącego poprawy pozycji rolników w łańcuchu wartości wskazują na potrzebę działań na rzecz wzmocnienia pionowej integracji (powiązań umownych i kapitałowych) małych i średnich gospodarstw rolnych z przemysłem spożywczym oraz poprawy pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym. Konieczne jest zatem promowanie współpracy między rolnikami (wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych) oraz takiej struktury podmiotowej poszczególnych branż, która będzie sprzyjać konkurencyjnym zachowaniom względem pozostałych uczestników rynku i rozwojowi lokalnych łańcuchów dostaw.

Wspólne działanie producentów rolnych przynosi szereg korzyści zarówno w sferze produkcji (koncentracja podaży, wspólne planowanie produkcji, dostosowanie oferty do potrzeb

klientów), handlu (np. ograniczenie pośredników, obniżanie kosztów transportu), jak i zaopatrzenia (np. koncentracja popytu na środki do produkcji). Większa skala podaży oferowanych produktów oraz stabilna ciągłość dostaw w łańcuchu, jest bardziej pożądana dla kontrahentów niż oferta pojedynczego producenta. Dlatego konieczne jest dodatkowe premiowanie wspólnych projektów inwestycyjnych realizowanych przez zorganizowane formy współpracy rolników.

Kluczową rolę w tym zakresie powinny odgrywać organizacje producentów i ich zrzeszenia, których funkcjonowanie jest uregulowane na poziomie UE, w przepisach rozporządzenia 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.). Możliwość ich powstawania oraz funkcjonowania na rynku istnieje już od wielu lat a ta forma współpracy jest już mocno rozwinięta w krajach Europy Zachodniej. W związku z powyższym, organizacje producentów są docelowym modelem funkcjonowania producentów i zakłada się dla nich silną preferencję punktową w ramach kryteriów wyboru.

Kryterium: „Od pola do stołu”

Zgodnie z założeniami strategii UE „Od pola do stołu”, przetwórstwo spożywcze powinno wyznaczać dobre standardy, zwiększając dostępność produktów i przystępność cenową zdrowej i zrównoważonej żywności, aby zmniejszyć ogólny ślad środowiskowy systemu żywnościowego.

Operacja przyczynia się do realizacji celów Strategii „Od pola do stołu” – obejmujących zrównoważone metody przetwarzania, znakowania, etykietowania, gospodarki obiegu zamkniętego, ograniczanie strat i marnowania żywności, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów certyfikowanych w ramach systemu integrowanej produkcji roślin, uczestnictwo w systemach jakości żywności – z wyłączeniem produktów rolnych objętych systemem rolnictwa ekologicznego, które są objęte wsparciem w ramach Obszaru B tej interwencji.

Kryterium: Ochrona środowiska

Kryterium dotyczy preferencji dla działań środowiskowych, zgodnie z celami w tym zakresie stawianymi dla całego PS WPR. Kryterium stanowi kontynuację dotychczasowych rozwiązań realizowanych w ramach poddziałania 4.2 w PROW 2014-2020.

Inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyczynią się do zmniejszenia obciążeń dla środowiska wynikających z działalności zakładów przetwórczych oraz potencjalnych oszczędności energii związanej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Punkty przyznaje się dla operacji posiadających komponent kosztów inwestycyjnych dotyczących ochrony środowiska, stanowiących co najmniej 20% kosztów kwalifikowalnych operacji (zgodne z załącznikiem do wytycznych szczegółowych, w którym takie określono takie inwestycje jak: termomodernizacja budynków, instalacje paneli słonecznych; instalacje solarne, magazyny energii, instalacje odzysku ciepła, systemy odzysku wody, piece na biomasę, biogazownie itd.).

Kryterium: Innowacyjność

Kryterium to stanowi kontynuację dotychczasowych rozwiązań realizowanych w ramach poddziałania 4.2 w PROW 2014-2020.

Podkreślenia wymaga, że upowszechnianie i wdrażanie rozwiązań naukowych i innowacyjnych, w tym cyfrowych, usuwających bariery rozwojowe wsi i rolnictwa, stanowi element deklaracji strategicznej PS WPR 2023-2027.

Strategia stworzenia zrównoważonego systemu żywnościowego w UE, który zapewni bezpieczeństwo żywnościowe i dostęp do zdrowej żywności, przy jednoczesnym ograniczeniu wpływu na środowisko i redukcji marnotrawienia żywności wiąże się z wieloma wyzwaniami, które będą wymagać innowacyjnego podejścia w zakresie nowych produktów, procesów i technologii. Wprowadzanie przez uczestników łańcucha dostaw żywności innowacyjnych rozwiązań przyczynia się do poprawy efektywności i skuteczności działalności podmiotów w nim uczestniczących, jak też całego łańcucha wartości. Jest to szczególnie ważne w przypadku łańcucha dostaw żywności, w którym powtarzalna jakość produktu oraz jego cech są jednym z nieodłącznych elementów konkurencyjności na rynku i jego atrakcyjności dla konsumentów. Stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje znacząco poprawia pozycję konkurencyjną w ramach łańcucha wartości, co zostało wskazane w PS WPR jako potrzeba zaspokajana przez interwencję I.10.7.1.

W tym celu określone zostały kryteria wyboru, w ramach których zastosowano preferencję dla operacji w zakresie innowacyjności. Operacja zawiera co najmniej 50% kwalifikowalnych kosztów inwestycyjnych dotyczących inwestycji o charakterze innowacyjnym – 3 punkty.

Kryterium: Bezrobocie

Zastosowanie preferencji przez przedsiębiorstwa sektora rolno – spożywczego zlokalizowane na obszarach o niższym poziomie rozwoju gospodarczego, charakteryzujących się najwyższym poziomem bezrobocia w kraju, przyczyni się do wyrównania szans rozwojowych dla tych obszarów. Inwestycje skierowane na budowę lub rozwój firm z branży przetwórstwa na tych terenach niesie ze sobą szereg korzyści dla mieszkańców okolicznych gmin i powiatów. Przynosi to również tworzenie stabilnych miejsc pracy w ich okolicy, zarówno w samych zakładach, jak i w powiązanych sektorach, takich jak transport, logistyka czy rolnictwo. Daje to szansę na dalszy rozwój dla lokalnych społeczności zyskujących w ten stabilne źródło dochodów, w szczególności dotyczy to producentów rolnych dostarczających surowiec w ramach lokalnych łańcuchów żywnościowych. Ponadto, współpraca zakładów przetwórczych z lokalnymi producentami produktów rolnych przyczynia się do zwiększenia obrotu artykułami rolno-spożywczymi, co pozytywnie wpływa na rozwój gospodarczy całego regionu, w którym jest zlokalizowany zakład.

Kryterium: Obszar wiejski

Zakłady przetwórcze są na ogół zlokalizowane na terenach gmin miejskich (np. przedmieścia miast) lub miejsko-wiejskich (np. miasta powiatowe). Takie umiejscowienie wynika z łatwiejszego dostępu do sieci rynków zbytu dla konsumentów w miastach, bliskości niezbędnej infrastruktury technicznej oraz z dostępności bazy surowcowej z blisko położonych obszarów wiejskich. W celu wyrównania szans firm rolno-spożywczych konieczne jest zastosowanie preferencji dla operacji realizowanych na obszarach typowo wiejskich (w tym na obszarach gmin wiejskich i części wiejskich gmin miejsko-wiejskich), co pozwoli na bardziej zrównoważoną realizację interwencji na wszystkich obszarach na terenie kraju.

Kryterium: Nowi beneficjenci

W latach 2022-2023, w których przeprowadzono nabory na ww. części inwestycji A1.4.1 KPO, przedsiębiorcy branży rolno-spożywczej wciąż borykali się ze skutkami wystąpienia pandemii COVID-19, wybuchu wojny w Ukrainie oraz wysokiej inflacji – co przyczyniło się zmniejszenia się potencjału inwestycyjnego dla części przedsiębiorstw przetwórczych.

Celem kryterium jest wyrównanie szans w dostępie do pomocy w dłuższej perspektywie czasowej dla przedsiębiorców branży rolno-spożywczej. Pozwoli to na bardziej zrównoważony wybór operacji do objęcia wsparciem, co wraz z innymi kryteriami wyboru, umożliwi koncentrację pomocy na operacjach, które najlepiej wpisują się ramy programowe i cele PS WPR.

Kryteria dla obszaru B

Kryterium 1: Przetwórstwo ekologiczne

Operacja, w której wnioskodawca deklaruje wykorzystywanie w każdym roku w okresie związania celem co najmniej 70% całkowitej ilości produktów przetwarzanych lub wprowadzanych do obrotu produktów rolnych objętych certyfikatem produkcji ekologicznej – 7 punktów.

Kryterium 2: Ochrona środowiska

Operacja zawiera co najmniej 20% kwalifikowalnych kosztów inwestycyjnych dotyczących ochrony środowiska – 4 punkty.

Kryterium 3: Innowacyjność

Operacja zawiera co najmniej 50% kwalifikowalnych kosztów inwestycyjnych dotyczących inwestycji o charakterze innowacyjnym – 3 punkty.

Kryterium 4: Bezrobocie

Operacja realizowana w gminach należących do powiatów, w których bezrobocie w miesiącu poprzedzającym miesiąc podania do publicznej wiadomości ogłoszenia o naborze wniosków o przyznanie pomocy, było:

- a) najwyższe w kraju – 3 punkty,
- b) niższe niż bezrobocie, o którym mowa w lit. a – liczba punktów z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, która jest proporcjonalnie mniejsza od liczby punktów określonej w lit. a, zgodnie z wartością bezrobocia.

Kryterium 5: Obszar wiejski

Operacja realizowana na obszarach wiejskich – 4 punkty.

Kryterium 6: Nowi beneficjenci

Operacja realizowana przez podmioty, które nie były ostatecznymi odbiorcami wsparcia w ramach części nr 1 lub 2 inwestycji A1.4.1 KPO „Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu” – 5 punktów.

Minimalna liczba punktów

W pierwszej kolejności pomoc przysługuje wnioskodawcom, którzy uzyskali największą liczbę punktów, przy czym pomoc nie może zostać przyznana, jeżeli wnioskodawca uzyskał mniej niż 5 punktów.

Kryteria rozstrzygające

Spośród wnioskodawców, którzy uzyskali taką samą liczbę punktów w obszarze B, pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy ma operacja z niższą wnioskowaną kwotą pomocy.

Uzasadnienie:

Należy pokreślić, iż kryteria określone w uchwale wynikają bezpośrednio z zapisów PS WPR 2023–2027 przyjętego decyzją Komisji Europejskiej w dniu 31.08.2022 r. dla interwencji I 10.7.1 Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem oraz przyjętych Wytycznych szczegółowych MRiRW dla tej interwencji.

Na podstawie art. 79 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, celem kryteriów wyboru jest zapewnienie równego traktowania wnioskodawców, lepszego wykorzystania zasobów finansowych i ukierunkowania wsparcia zgodnie z celem interwencji.

Uzasadnienie dla Kryteriów wyboru dotyczących:

- ochrony środowiska,
- innowacyjności,
- bezrobocia,
- obszarów wiejskich,
- nowych beneficjentów,

jest analogiczne jak opisane dla obszaru A.

Kryterium: Przetwórstwo ekologiczne

Preferencja w zakresie wspierania przetwórstwa i wprowadzania do obrotu żywności ekologicznej wynika z horyzontalnych założeń Planu Strategicznego. Skierowanie wsparcia o zwiększonej intensywności do przetwórców ekologicznych produktów rolnych ma na celu stymulowanie produkcji żywności ekologicznej, na którą rośnie zapotrzebowanie wynikające z rosnącej wśród społeczeństwa świadomości w zakresie zdrowego odżywiania. W ramach obszaru B preferencja dla zakładów przetwarzających produkty rolne objęte certyfikatem produkcji ekologicznej ma na celu koncentrację wsparcia na tego typu zakładach oraz zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności produktów ekologicznych. PS WPR 2023-2027 wskazuje, iż w Polsce rynek żywności ekologicznej rozwija się wolniej niż w innych krajach europejskich. Bariery rozwoju związane są z zarówno z podażą, jak i popytem na produkty ekologiczne.

Punkty przyznaje się dla operacji, w których wnioskodawca deklaruje wykorzystywanie, w każdym roku w okresie związania celem, co najmniej 70% całkowitej ilości produktów przetwarzanych lub wprowadzanych do obrotu produktów rolnych objętych certyfikatem produkcji ekologicznej, w ramach działalności objętej certyfikatem produkcji ekologicznej, wydanym przed dniem 1 stycznia 2026 r. Dlatego preferencja w tym zakresie ma na celu ukierunkowanie wsparcia na operacjach realizowanych przez podmioty, które w istotny sposób koncentrują swoją działalność na produktach ekologicznych.